

NSG
Norsk sau og Geit

Referat

Møte i Ull- og klipperådet

Tidspunkt: Torsdag 14. april 2005 kl. 10.00–14.45

Sted: Parkveien 71, Oslo

Til stede: Jens Olav Leira, Sissel Berntsen, Arne Flatebø og Signe Dahl.
Lars Erik Wallin hilste på møtedeltakerne ved møtestart.

Referent: Signe Dahl

SAKSLISTE (KORRIGERT I FORHOLD TIL INNKALLING):

1. KORT OM ULL- OG KLIPPERÅDET	2
2. BUDSJETT OG ARBEIDSPLAN FOR 2005	2
3. KLIPPEKURS I 2005	3
4. SAMLING FOR KLIPPEINSTRUKTØRER I 2005	3
5. NM I SAUEKLIPPING I 2005	4
6. NM I SAUEKLIPPING I 2006 OG 2007, VM I SAUEKLIPPING 2008	4
7. STATUTTER FOR VANDREPREMIE	4
8. KLASSIFISERINGSKURS OG NY ULLSTANDARD	5
9. REGLER FOR KLIPPEKONKURRANSER	5
10. ARRANGØRHÅNDBOK FOR KLIPPEKURS	6
11. EVENTUELT	6
12. NESTE MØTE	7

1. Kort om ull- og klipperådet

Styret i NSG skal oppnevne nytt ull- og klipperåd for to år fra og med 1. juli på styremøte 23.-24. mai 2005. Det er nettopp sendt ut rundskriv om dette og Norske saueklipperes forening og Fagtjenesten for ull har fått forespørsel om å foreslå hvert sitt medlem, med vara til rådet.

Jens Olav Leira, Norske Saueklipperes Forening møter for første gang i ull- og klipperådet, som erstatter for Simen Bakken. Leira er også NSF forslag til representant for den neste toårsperioden. Jens Olav Leira har vokst opp i Oslo, men har siden begynnelsen på 90-tallet bodd i Nord-Østerdalen. Han begynte som lærling på Hed-Opp på Tynset i 1993 og har siden levd av å klippe sau. I tillegg til å klippe på slakterier og gardsbruk i Norge, har han også vært mange sesonger både i New Zealand, Skottland og Frankrike. Klipping av rundt 20 000 sau i Norge pr. år gir en liten årsinntekt, som spes på med utenlandsoppdragene. Jens Olav flytter snart til Næroset og skal arbeide mye på Hed-Opp på Rudshøgda fra høsten. Jens Olav ble valgt inn i styret i NSF i fjor og var også i styret i en periode for rundt 10 år siden.

Arne Flatebø er utdannet på Ås og har jobbet i NSG siden 1981, med mange ulike oppgaver. Han har ledet gjeterhundarbeidet i laget i en årrekke og har hatt mye ansvar for NSG sitt arbeid med jordbruksforhandlingene. Arne har hatt ansvaret for NSG sitt nettsted siden dette ble startet. Siden høsten 2004 har han vært redaktør for Sau og Geit, samtidig som han har fortsatt å ha ansvar for mange andre oppgaver i organisasjonen. Arne bor i Lier og forpaktet tidligere et gardsbruk med sau.

Sissel Berntsen ble ikke presentert så grundig – siden alle kjenner henne som den som har ansvar for det meste som har med ull å gjøre her til lands. Hun fortalte at tanken nå er at Fagtjenesten for ull skal knyttes nærmere opp til resten av virksomheten ved Fagsenteret for kjøtt. Det blir også andre rutiner mht. søknad om midler til hennes budsjett (deler av det overtar NSG, Ull- og klipperådet) og hun vil gå over til vanlige budsjettår (fra 1. januar ikke 1. september som tidligere).

Signe Dahl er utdannet på Ås og har vært avlskonsulent sau i NSG siden 1998. Hun begynte å jobbe igjen 1. februar i år etter permisjon, men ikke som avlskonsulent, fordi hun skal ha ny permisjon til sommeren. Signe har derfor drevet med ulike oppgaver for NSG og skal blant annet arbeide med oppgaver knyttet virksomheten til Ull- og klipperådet.

Arne, som er leder i Ull- og klipperådet beklaget at det har vært liten aktivitet i rådet i det siste på grunn av liten bemanning og mange oppgaver for de ansatte i NSG. Han fortalte også at Magne Langset som hadde ansvaret for blant annet klippeskolen gikk av med pensjon ved nyttår. Han kan kontaktes pr. telefon ved behov, men er ikke forespurt om å bidra som konsulent på noen måte.

2. Budsjett og arbeidsplan for 2005

NSG har tidligere søkt Fagtjenesten for ull om midler til virksomheten, mens Fagtjenesten på sin side har fått midlene fra Statens Landbruksforvaltning. Fra og med i år skal NSG søke Statens Landbruksforvaltning direkte. Fagtjenesten for ull skal også søke om midler til eget arbeid. Hvilke poster som hører hjemme hos Fagtjenesten for ull og Ull- og klipperådet ble diskutert. Sissel har tidligere hatt en budsjettpost for premiering av beste ullhåndtering/sortering i NM. Det er naturlig at Fagtjenesten fortsetter med dette, mens Ull- og klipperådet overtar støtte til VM-deltagelse med mer, se siste post nedenfor.

Utkast til søknadsbrev ble delt ut på møtet. Det ble enighet om at det søkes om budsjettet nedenfor. NSG skal også be om et møte med Statens Landbruksforvaltning og Sissel siden det er første gang søknaden sendes på denne måten.

Budsjett for ull- og klipperådet for 2005:

Kurs i saueklipping og ullhåndtering (20 kurs á 17 500 eller flere kortere kurs)	350 000
Annonser for kurs i Sau og Geit (2 á 10 000)	20 000
Administrasjon av klippekurs (organisering, rundskriv, utsending av kursmateriell, telefonbistand)	30 000
Samling for klippeinstruktører (foredrag/reise/opphold 15 personer)	50 000
Drift av ull- og klipperådet (reiseutgifter, bevertning, premier/sponsing)	20 000
<hr/>	
Sum	470 000

3. Klippekurs i 2005

Behovet for kurs anses å være minst like stort som tidligere år. Det var enighet om å søke om tilskott fra Statens Landbruksforvaltning til gjennomføring av 20 kurs á 24 timer med to instruktører (kostnad anslagvis 17 500/kurs), eventuelt flere kortere kurs. (Støtten fra NSG/Ull- og klipperådet skal fortsatt øremerkes lønn til instruktører (kr 300 pr. time + mva), leie av klippemaskiner (150/maskin/dag) og kontroll/istandsetting av klippeplass kr 1000 pr. kurs.)

Følgende kriterier for tildeling av støtte til kurs ble satt opp:

- Bruk av minst en sertifisert instruktør (fast sats for godtgjørelse)
- Deltakeravgift kr 1000,- for 12-timers kurs og kr 2000,- for 24-timers kurs
- Bruk av kursmateriell utgitt av Fagtenesten for ull/NSG
- Bruk av evalueringsskjemaer og følge retningslinjer gitt av NSG/Ull- og klipperådet
- Ved mange søknader vil områder som ikke har hatt kurs på lenge bli prioritert

4. Samling for klippeinstruktører i 2005

Forrige samling for sertifiserte klippeinstruktører var i 2003, det er derfor på tide med en ny samling. Tidspunkt, varighet og innhold i samlingen ble diskutert. NSG skal søke om kr 50 000 fra Statens Landbruksforvaltning til gjennomføring av samlingen. Kurset planlegges å gå over to dager, i uke 31 (1–5. august) på Hed-Opp på Rudshøgda. Sissel sa seg villig til å lede samlingen, men ville gjerne ha med seg for eksempel Peder Ravndal, som også bidro ved forrige samling. Signe fikk i oppdrag å kontakte Hed-Opp (Jon Løktig eller Reidar Gjerstad) og Peder Ravndal.

Forslag til tema for samlingen:

- Valg av kontaktperson blant klippeinstruktørene
- Gjennomgang av kursplaner
- Klippeteknikk
- Ny ullstandard

- Ullhåndtering/sortering
- Ullteori
- Sliping av klippeutstyr (foreslått av Peder Ravndal i ettertid)

Det bør stilles krav om deltakelse på samlinger for at instruktørene skal beholde sertifiseringen. Informasjon om dette tas med i invitasjon til samling.

5. NM i saueklipping i 2005

Arne informerte om prosessen rundt valg av NM-arrangør for 2005. Se utklipp fra nettstedet www.rudigard.no:

Sheep o høy foregår omkring midten av september kvart år. I år er dagen laurdag 17. september. Verdas beste sauklypparar står for speedklipping av sau. Rekord på Rudi frå tidlegare år har Tom Wilson med 23,6 sekund. Det er fort, og vi garantert topp underholdning med Bjørnar Bakken som engasjert speaker. Etter tevlinga er det fest med ekte norsk og irsk saueklypparmusikk. Dette har sidan starten i 2002 vore ein slager, med fulle hus og stor stemning!

I 2005 blir det ekstra trykk over dette arrangementet i og med at Sau og Geit har lagt sitt årlege NM i saueklipping til Rudi Gard. Dette blir arrangert av lokale sau og geitavslag på dagtid laurdag 17. september. Denne dagen har vi også haustmartna med salg av lokalt håndverk og matprodukt, og sauebønder i Gudbrandsdalen tilbyr tilreisande å delta i sauesanking, enten til fots eller frå hesteryggen.

Det er også avtalt at Are og Odin skal komme til arrangementet. Speedklippinga skal foregå helt atskilt fra NM-arrangementet. Arne skal ha kontakt med fylkeslag og lokale lag av NSG mht til arrangementet. Arrangørhåndbok og dataprogram for resultathåndtering er sendt og kostnadsfordeling vil bli avklart.

I følge Sissel vil arrangørene (bl.a. Hans Hjelstuen) legge inn en egen ullhåndteringskonkurranse i NM. Hun bemerket ellers at det er viktig å ha en god styring med tidsbruken. Ved forrige NM tok enkelte operasjoner altfor lang tid.

6. NM i saueklipping i 2006 og 2007, VM i saueklipping 2008

Bjerkreim Sau og Geit har fått tildelt VM i saueklipping i 2008, av den internasjonale klippeorganisasjonen Golden Shears (www.vm2008.no). Planleggingen av arrangementet er i gang. Tor Gaute Eikeland er formann i arrangementskomitéen, mens klippeinstruktør Rolf Gravdal også er med.

For å få erfaring med denne typen arrangement har Bjerkreim Sau og Geit bedt om å få arrangere NM både i 2006 og 2007.

Ull- og klipperådet gir administrasjonen fullmakt til å tildele NM i saueklipping 2006 og 2007 til Bjerkreim Sau og Geit

7. Statutter for vandrepremie

Styret i Norsk Sau og Geit vedtok 27. august 2004 (sak 53/04) å gå til innkjøp av en vandrepremie til norgesmesteren i saueklipping. Ull- og klipperådet har anskaffet en pokal og er bedt om å utarbeide forslag til statutter på grunnlag av tilsvarende vandrepremie til norgesmesteren i bruk av gjeterhund. På møtet ble statuttene nedenfor arbeidet fram og tekst for inngraving på premien ble diskutert.

Statutter for NSG sin vandrepremie til norgesmester i saueklipping

1. Vandrepremien blir administrert av Norsk Sau og Geit. NSG har til en hver tid ansvar for å holde oversikt over hvem som har premien og at premien er på plass til NM.
2. Vandrepremien skal hvert år tildeles norgesmesteren i saueklipping. Ved premieoverrekkelsen skal det alltid oppgis hvem som har gitt premien.
3. Den første som vinner premien tre ganger får den til odell og eie.
4. Når vandrepremien er vunnet til odell og eie har Norsk Sau og Geit ansvar for å skaffe ny.

Følgende tekst skal være inngravert på framsida av vandrepremien:

På baksida skal norgesmesteren sitt navn og årstall graves inn.

Dersom pokalen vinnes til odell og eie, skal **ikke** tidligere vinnere graves på ny vandrepokal.

8. Klassifiseringskurs og ny ullstandard

Sissel informerte om at ny ullstandard er gjennomarbeidet, men at det er noe usikkert hvorvidt den er endelig vedtatt. Foreløpig foreligger det ikke noe endelig skriftlig om standarden. Det er likevel klart at standarden skal tas i bruk fra og med høsten 2005 og planlegging av kurs for ullklassifisører er i full gang. Kursene blir som følger:

30.–31. mai på Karmøy

2.–3. juni på Voss

6.–7. juni i Harstad

15. august blir det en fellessamling på Hotell Opera i Oslo

9. Regler for klippekurranser

Klasseindeling

Jens Olav stilte spørsmål ved klasseindelingen som brukes i NM:

Nybegynner

Viderekomne

Åpen klasse (internasjonal)

NM-klassen

Internasjonalt brukes vanligvis denne klasseinndelingen:

Junior

Intermediate
Senior
Åpen klasse

Det er dårlig deltakelse i nybegynnerklassen, kanskje fordi mange som hører hjemme i denne klassen har klypt et moderat antall sau hvert år i ti år og ikke vil kalle seg nybegynner. I utlandet brukes junior, men i Norge forbinder de fleste dette med en alder under 21 år, det er derfor ikke sikkert at det hjelper å ta i bruk denne betegnelsen. Det beste hadde kanskje vært å hatt en slags avgrensning i forhold til årlig antall sau klippet.

Ullhåndtering i konkurranser

Jens Olav påpekte at i alle utenlandske konkurranser håndteres ulla av egne ullsorterere (egen konkurranse i ullsortering). Dette har kun vært vanlig i NM-klassen i Norge. Et argument for å ha egne ullsorterere er at en saueklipper aldri vil kunne gjøre en så god jobb som sortereren, når han/hun samtidig skal klippe og håndtere sauene. Argumentet mot egne ullsorterere er at mange som klipper, må sørge for sortering fordi de ikke har ullsorterer tilgjengelig. Tendensen er likevel at ullsortereren blir mer og mer vanlig i Norge. Spørsmålet er om konkurransereglene bør endres mht. dette.

Ved neste revisjon av konkurransereglene skal klasseinndelingen og bruk av ullsorterere vurderes. Jens Olav og Sissel fikk i oppdrag å vurdere dette til neste møte.

10. Arrangørhåndbok for klippekurs

Signe skal bearbeide Magne Langseth sitt utkast til arrangørhåndbok. Sissel og Jens Olav vil bidra i arbeidet, og skal få tilsendt Magnes originalutgave i første omgang. Så snart som en revidert utgave foreligger sendes denne for innspill. Arrangørhåndboka må være ferdig så snart som mulig.

Kursmaterieell kurs i saueklipping og ullhåndtering

Signe og Sissel teller opp hvor mange permer "Vi høster ull" de har på lager (i ettertid: ca. $2 * 200 =$ nok til årets kurs). Statens Landbruksforvaltning skal trykke opp ny ullstandard – som må legges ved. Sissel og Signe vurderer hvorvidt det skal legges ved oppsummeringsbrosjyrer av typen "Ta vare på ullkvaliteten" med mer, noe som også avhenger av hvor mange eksemplarer som finnes.

11. Eventuelt

Kurs i ullbedømming og håndtering av ull

I tillegg til vanlige klippekurs er det et behov for kurs i ullteori, ullbedømming og ullhåndtering. Kursene bør ta sikte på å lære produsentene å velge ut riktige påsettdyr, og å håndtere ulla riktig på garden (selv om de ikke klipper selv). Dette er mest aktuelt som fjøskurs, kveldkurs eller fagdager. Ull- og klipperådet vil arbeide videre med dette, og vurdere hva som trengs av kursmaterieell og opplæring av aktuelle kursholdere.

Støtte til deltagelse i VM 2005

Norske saueklipperes forening har søkt om støtte til deltagelse i VM i saueklipping i 2005. Søknaden er sendt Sissel, men hun har ikke penger på budsjettet til dette. NSG fikk overført midler for 2004, og det er usikkert om disse midlene er brukt. Jens Olav hadde med navn og kontonummer som evt. penger skulle overføres til.

Norsk Saueklipperes Forening tildeles kr 10 000,- i støtte til deltagelse i VM i saueklipping. Midlene tas enten fra ubrukte midler for 2004 (hvis dette finnes) eller fra årets budsjett.

12. Neste møte

Dato for neste møte ble avtalt til 6. desember 2005, kl. 10.00. NSG får ansvar for å finne et nytt tidspunkt hvis denne datoen ikke passer.